

Domán Sije: *Kiná, ájin háráá és ájin tová*

Ismétlés:

A három tulajdonság, ami kiviszi az embereket a világból (ennek értelmezését ld. az előző jegyzetben): az irigység (*kiná*), a vágy(ak) (*táává*) és a tisztelet (*kávod*). Ezek közül a *kiná*-val fogunk foglalkozni.

- Mit jelent a *kiná*? Simonnak van valamije, és Reuvent ez zavarja.
- Két történet van a Tórában, ami a *kiná* köré épül.

1. *Káin és Ábel*

Háttér információ: Ádám fiai. Káin mezőgazdász volt, míg Ábel (héber neve: Hevel) állattenyésztéssel foglalkozott. Mindketten bemutatnak áldozatot az Örökkévalónak. Káin a föld terméséből, Ábel elsőszülött állatot áldozott. Káin mutatta be először és Ábel másodsor. Az Örökkévalónak Ábel áldozata tetszett jobban. Miből lehet ezt tudni? Lejött a tűz az égből és felemésztette Ábel áldozatát. (Ez a motívum ritka, de később is előfordul, a Tórában, a pusztai szentély felállítását után, mikor bemutatják az oltáron az első áldozatokat, illetve később Elijáhu prófétánál, a híres kármel-hegyi eseményénél, mikor Elijáhu áldozatát emészt fel az égi tűz.) Az, hogy az Örökkévalónak kevésbé tetszett Káin áldozata, nem jelenti azt, hogy Káiné nem tetszett neki, hanem azt jelenti, hogy Káin nem érte el a maximumot, de az ő áldozata sem volt rossz.

Mielőtt Káin megölte Ábelt, az Örökkévaló ezt mondja Káinnak:

„*Im tétiv szeét*” Ha jót teszel, felemelkedsz. Ez azt jelenti, hogy mennyire vagy jó vagy rossz, az azon múlik, hogy mit **csinálsz** és nem azon, hogy hány ember **ismeri el** a tetteidet vagy Téged. Minden, ami jó, önmagától felemelkedik.

Összefoglalás:

Ha két ember ugyanazt a tevékenységet végzi, és az egyiknek jobban sikerül, mint a másinak, akkor ez *kiná*-t eredményezhet. A *kiná* egy tulajdonság, ami az illetőt rossz tettekhez vezetheti, jelen esetben Káint gyilkosságra motiválta. Érdekes a rossz tulajdonságainkkal még időben foglalkozni, nem tudhatjuk, mikor kerülünk abba a helyzetbe, hogy az adott rossz tulajdonság lehetőséget kapjon a megnyilvánulásra.

2. Korách-féle lázadás

Korách a Lévi törzs leszármazottja volt. A Lévi törzsön belül 3 család volt. Az egyik a Kehát család volt, amelynek élére Mózes kinevezett valakit. Korách azt gondolta, hogy neki járt volna a kinevezés, ezért több embert fellázított Mózes és Áron ellen. Az eredmény az volt, hogy elnyelte őket a föld.

=>Amikor valaki azt gondolja, hogy más kapott meg valamit, ami neki járt volna, ez irigységet szül benne. Ebben az esetben ennek az irigységnek több száz ember esett áldozatul.

- A *kiná* egyik alfaja az *ájin hárá* (=rossz szem)

Ábrahám tanítványai három jó tulajdonsággal rendelkeznek, míg Bileám (nem zsidó próféta) tanítványai ennek ellenkezőivel. Az egyik ezek közül az *ájin tová*, melynek az ellenkezője az *ájin hárá* (Pirké Ávot).

Az *ájin hárá* abban különbözik a *kiná*-tól, hogy itt nem csak zavarja Simont, hogy Reuvennek van valamije, hanem egyenesen azt kívánja, hogy ne legyen neki.

Hezek reijá (= látással okozott kár): ha nő a gabona a másik kertjében, ne álljunk ott és nézzük, hogy nő. Az a vágy, hogy a másoknak ne legyen valamije, okozhatja azt, hogy tényleg nem lesz neki, a „látásommal” kárt okozhatok másoknak.

Vajon mi lehet ennek az oka, miért szenved kárt az az ártatlan ember, aki csak egyszerűen és tisztességesen hozzájutott valamihez?

Ennek e kérdésnek egy lehetséges megközelítése lehet a következő magyarázat. Reuvennek jár egy autó. De ha ez azzal jár, hogy Simon iriggyé válik és ez szenvedést okoz neki (annak ellenére, hogy ezt a szenvedést a saját rossz tulajdonsága okozza), akkor ilyen áron nem jár Reuvennek az autó.

Az *ájin hárá* egyfajta negatív energia, ami hathat ránk a másik ember felől, de nem szabad túl nagy ügyet csinálni belőle.

- ➔ Mi ne féljünk attól túlzottan, hogy más kárt okoz ezzel nekünk
- ➔ Inkább több energiát fektessünk abba, hogy mi ne kívánjunk rosszat a másoknak

- Ennek az ellenkezője az *ájin tová* (=jó szem)

„*Veáhávtá leréáchá kámochá.*” = Szeresd barátod, mint saját magadat. Ez azt jelenti, hogy azt kell kívánni a másiktól, amit magunknak is kívánnánk.

Rabbi Mojse ben Náchmán (Náchmánidész, avagy Rámbán) azt mondta, hogy általában csak korlátozottan kívánunk jót a másiktól. Legyen gazdag, de ne legyen bölcs, vagy fordítva stb. És ha még esetleg minden területen kívánjuk is a másik javát, de minden esetben nem olyan mértékben, mint saját magunknak. Ezt kell megszüntetni:

- ➔ ne legyen ez a „kicsinyes irigység” a szívünkben
- ➔ ne legyen mértéke a szeretetnek, ez két dolgot foglal magában:
 - mindenkinek minden téren jót kell kívánni és nem csak a barátainknak
 - mérték nélkül kell jót kívánni a másiktól

Világos, hogy ezt a majdhogy kivitelezhetetlen feladatot egész életünkön át kell fejleszgetnünk.

Mózes 5. könyvében ezt mondja Mózes:

1. Legyetek 1000-szer annyian, mint ahányan most vagytok
2. Áldjon meg Titeket az Örökkévaló, ahogy ígérte nektek (=legyetek megszámlálhatatlanul sokan)

Probléma: a kettő kizárja egymást. Az 1000 az kevesebb, mint a megszámlálhatatlan, miért kellett ezt mondania Mózesnek, ha már a zsidó népen volt az Örökkévaló áldása, ami számszerűleg „többet” takar?

Válasz: Ez fért bele Mózes *ájin tová*-jába.